

Kiusaamattomuus ja ihmisyyys lähtee kodeista

LS ARKISTO / JOUNI RANTANEN

MUSTIEN UUTISTEN syksynä on mediassa käyty milleissä ja minuuteissa mitattuna ihan hyvää keskustelua akuutista aiheesta eli koulukiusaamisesta. Yksi näkökulma keskusteluista on kuitenkin pääosin uupunut eli kotien vastuu kiusaamattomuuden ensisijaisena opetuspaikkana.

Aiemmin korostettiin, että koti on yhteiskunnan perusyksikkö. Mihin se asia nyt on unohtunut? Vastuu lapsen peruskasvatuksesta yritetään jatkuvasti ystävättä päiväkoteille ja koululle. Se ei ole terve. Meillä vanhemmilla on päävastuu omien lapsiemme perusihmisyyystaitojen opettamisesta.

Päiväkoti- ja kouluhenkilöstö turhautuvat ja uupuvat äärimilleen, jos kotien peruskasvatus on laiminlyöty. Opettajat jättävät koulut kohta kuin rotat uppoavan laivan. Uutisia opettajien uupumussairastelusta ja siirtymisestä joukoittain muihin töihin olemme saaneet jo lukea. Jokaisen jaksamisella on rajansa. Miksi niitä rajoja "turhaan" koko ajan koetellaan?

MIKSI MEILLÄ hoidetaan aina vain oiretta eli haetaan laastaria jo syntyneisiin haavoihin? Eikö olisi paljon helpompi – ja halvempikin – hoitaa sitä perussyitä?

Tässä kiusaamisasiassa kyse olisi ihmisyyden perustaitojen opettelusta yhteiskunnan perusyksikössä, kodissa. Miten olla ihmisiksi toisen ihmisen kanssa, miten sietää erilaisuutta.

Jo kotona pitäisi opetella olemaan armollinen toisille ihmisille. Kirjoittajan mielestä erilaisuuden sietämisen mallit imetään lapsuudessa omilta vanhemmilta.

Meidän aikuisten on pikimmiten käännettävä iso peili kohti omia sydämiämme.

Lapsi näet oppii matkimalla: elämänsä herkinä ensi vuosina hän imee kaiken kuin kuiva pesusieni. Jos kodeissa me aikuisina itseämme pitävät ihmiset esimerkiksi mollaamme ja panettelemme alati naapureitamme – etenkin niitä valtavirrasta, suuresta massasta, hiukankin poikkeavia – niin miten lapsi voi oppia muuta kuin suvaitsemattomuutta ja henkistä tölvimiskulttuuria.

MIKÄ SIIS lääkkeeksi? Meidän aikuisten on pikimmiten käännettävä iso peili kohti omia sydämiämme ja kasvojamme ja katsottava totuutta silmin: millaisia ovat arjen ihmisyyystaitomme ja millaisia malleja niiden myötä tarjoamme lapsillemme?

Me aikuiset rakennamme helpon muurin erilaisuuden eteen. Sen muurin toisella puolella olevia katsotaan ohi tai heidät nähdään kuin ilmana. Siis ei nähdä lainkaan. Pahimmillaan yksilö suljetaan yhteisön ulkopuolelle, eristään.

Neuropsykologian professori Veijo Virsu kirjoitti aiheesta vastikään ansiokkaan kirjoituksen (HS 29.11.). Tämä ostrakismina tun-

nettu ilmiö on syvempiä loukkauksia ihmisyyttä kohtaan. Virsu näkee ulkopuolelle eristämisen olevan yksi keskeinen tekijä kouluviha/ yhteiskuntaviha-ilmiön synnyssä.

Olen asiasta tasan samaa mieltä. Jos "erilaista" ihmistä riittävän pitkään katsotaan ohi, mitä muuta voi olettaa siitä seuraavan kuin erittäin syvää pahanolon tunnetta? Jatkuessaan eristämisestä johtuva paha olo voi johtaa dramaattisiin seurauksiin, esimerkiksi tänä syksyä kauhua kylväneeseen viha-ilmiöön ja koulusurmiin.

Viha-ilmiön edessä ollaan sitten kauhean hämmästyneitä ja neuvottomia. Sitä ei tarvitsisi olla.

Neuvo kun on hyvin yksinkertainen: Opitaan olemaan ihmisiksi toisillemme, armollisempia toisillemme, sietämään erilaisuutta etenkin elämäntapojen, uskonnon ja politiikan saralla. Jos sitä ei opita, niin silloin lienee parasta, että uskontojen ja poliittisten puolueiden rajat häipyisivät tykkäänään.

Uskoa voi elämässä harjoittaa ja ilmentää ilman eripuraa aiheuttavaa uskontoakin ja yhteisiä asioita voi ajaa ilman eripuraa aiheuttavaa puoluejärjestelmää. Moni kärhämä ja sota olisi jäänyt ja jäisi kokematta ilman niitä.

RAJA-AITOJEN linnakkeiden nyt vielä ollessa olemassa me ihmi-

set voisimme kaivaa esiin vanhan ohjeen: "Elä ja anna toistenkin elää." Kunkin omalla tavallaan. Vain sillä reseptillä viha ja sen raivoisat Jokela/Kauhajoki-tyypiset purkautumisilmiöt on kitkettävissä juurineen. Vain siten ihmislapsilla kuin aikuisillakin voi alkaa olla nykyistä parempi olla. Niin rakentuu parempi, rauhaisampi maailma meille kaikille. Vastuu on siis meillä jokaisella! Me kun olemme yhtä kuin yhteiskunta ja tämä maailma...

Sinka Viisala
kasvatustieteen maisteri,
hyvinvointityrittäjä, äiti

RANTASALMI